

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Білостоцький технологічний університет (Польща)
Вроцлавський економічний університет (Польща)
Гентський університет (Бельгія)
UNIVERSITY ISMA (Латвійська республіка)
UNIVERSITY NORTH (Хорватія)
VARNA FREE UNIVERSITY «CHERNORIZETS HRABAR» (Болгарія)
Академія праці, соціальних відносин та туризму
Міжрегіональна Академія управління персоналом
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ
Матеріали XI Міжнародної
науково-практичної Інтернет-конференції**

25 квітня 2024 року

Полтава – 2024

*Бондаренко Катерина Сергіївна,
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка», асистентка кафедри публічного
управління, адміністрування та права*

*Федоренко Вікторія Владиславівна
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка», студентка бакалаврату, група 301-П,
спеціальність «081 Право»*

ЕЛЕКТРОННІ ДОКАЗИ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Поява електронних доказів як самостійного засобу доказування у цивільному процесуальному законодавстві України у 2017 році засвідчила новий етап розвитку доказового права. Однак, незважаючи на законодавче закріплення, використання електронних доказів у судовій практиці стикається з низкою проблем, що обмежують їх доказовий потенціал та практичну реалізацію.

У Цивільному процесуальному кодексі України (далі ЦПК України) чітко визначено поняття «електронні докази», як інформація у цифровій формі, що містить дані про обставини, що є важливими для справи. Згідно з цивільним законодавством, до електронних доказів відносяться різноманітні дані у цифровому форматі, такі як електронні документи (включаючи текст, графіку, фотографії, відео тощо), веб-сайти, повідомлення, метадані, бази даних та інші електронні дані [1].

Науковцями Вернидубовим І. та Беліковою С. виділено наступні основні характеристики електронних доказів: існування у цифровому форматі; потреба у спеціальних технічних засобах для використання у суді; можливість копіювання або перенесення на різні пристрої без втрати інформаційного змісту; можливість включення оригіналу електронного доказу до судових матеріалів на будь-якому етапі судочинства [2, с. 303].

Окрім вищезгаданих характеристик, до важливих ознак електронних доказів можна віднести їх мінливість із забезпеченням цілісності даних та доведенням їх автентичності. Значення електронного доказу може залежати від контексту, в якому він був створений та використаний, що потребує ретельного аналізу сукупності обставин справи. Для аналізу та інтерпретації деяких видів електронних доказів можуть знадобитись спеціальні знання та навички, що потребує залучення експертів до судового процесу.

Питання визначення оригіналу електронного доказу – одне з ключових у контексті їх використання в судовому процесі. Існує декілька підходів до цього питання, кожен з яких має свої переваги та недоліки. Матеріалістичний підхід визначає поняття оригіналу електронного доказу беззмістовним, оскільки електронні докази – це перш за все інформація, а не форма її вираження. Компонентний підхід дозволяє встановити оригінальність електронного доказу на підставі його рекві-

зитів, таких як електронний підпис, час створення та модифікації. Інтерперсональний підхід пов'язує можливість визначення оригіналу з особистим ставленням учасників справи до даних, що вимагає врахування суб'єктивного фактору [3, с. 106].

Враховуючи багатоаспектність поняття оригіналу електронного доказу, важливо розробити чіткі критерії та процедури для його визначення, які б враховували специфіку електронного середовища та забезпечували надійність та достовірність доказів. Досягнення балансу між різними підходами та врахування інтересів усіх учасників судового процесу – запорука ефективного використання електронних доказів у цивільному судочинстві.

Питання достатності доказів тісно пов'язане з проблемою визначення оригіналу електронного доказу. Суд має оцінити не лише автентичність та цілісність доказу, а й його значення для встановлення обставин справи. Сукупність доказів, включаючи електронні, має бути достатньою для формування внутрішнього переконання суду щодо наявності або відсутності обставин, які входять до предмета доказування [4].

Таким чином, електронні докази стали невід'ємною частиною сучасного цивільного судочинства, надаючи нові можливості для встановлення істини та забезпечення справедливості. Однак, їх використання пов'язане з низкою викликів, таких як визначення оригіналу, забезпечення автентичності та цілісності, а також розробка чітких процедур оцінки та дослідження. Для ефективного використання потенціалу електронних доказів необхідне вдосконалення законодавства, розвиток технологій та підвищення цифрової грамотності учасників судового процесу. Забезпечення рівного доступу до експертизи та розробка методичних рекомендацій для суддів сприятимуть справедливому та об'єктивному розгляду справ з використанням електронних доказів.

Література:

1. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 № 1618-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 40-41, 42, ст.492.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15/conv#Text> (дата звернення: 03.04.2024)

2. Вернидубов І., Белікова С. Електронні докази: поняття, особливості та проблеми щодо їх дослідження судом. *Evropsky politicky a pravni diskurz.* 2018. Vol. 5. Iss 2. С. 299-305.

3. Гусев О. Ю. Проблеми визначення оригіналу електронного доказу в цивільному процесі України. *Проблеми законності.* 2019. Вип. 147. С. 97-109.

4. Сафонова Т. Р., Моїсеєнко Д. М. Електронні докази як засіб доказування в цивільному процесі. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету.* 2022. Серія Право. № 71. С. 141-145. URL:<https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2022/08/24.pdf> (дата звернення: 02.04.2024).